

האיחוד

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (יד)

החפסרה: "ויאמר שמואל"
(שמואל א, יא)

פרשת קורח-שבת מברכין

ראש חודש תמוז יחול א"ה בימים רביעי וחמישי מולדו ביום שלישי בשעה 16:38 ושני חלקים

"ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי..." (כז, א)

"קרח" - ר"ת קנאה, רוממות, חמדה שעליהם אמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם", קרח לקה בכל 3 מידות מגונות אלו. קנאה-שקינא בגדולתם שבמעמד הרם של משה ואהרן ורצה להיות מנהיג כמותם, רוממות - רדף אחר הכבוד והשררה, חמדה - חמד והתאוה לאצטלה שאינו ראוי לה ולכן יצא מן העולם טרם זמנו. ללמדנו שמה שהקב"ה נתן לכל אחד זה הכי טוב עבורו, וכשהוא מקנא בחברו ותאב להשיג מה שיש לחברו, שידע שזה רע בשבילו כי מה שמגיע לו הוא יקבל, ומה שלא מגיע לו, לא יעזור לו כל השתדלות שיעשה והוא רק מבזבז כוחות וכאבי לב לריק....

"ויעלו מעל משכן קורח... ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם" (כז, כז)

"יצאו נצבים" - דתן ואבירם יצאו נצבים, בקומה זקופה לחרף ולגדף. (רש"י)
כל המידות הרעות אפשר לנצלן ולכוונן לטוב, רק צריך לדעת איך ומתי להשתמש בהם. את המידה של עזות אפשר לנתב לטוב, שיהיה אדם בבחינת: "הווי עז כנמר לעשות רצון אביך שבשמים", ולא יתבייש בפני המלעגים אלא יקיים את המצווה בגאווה ובקומה זקופה, ואדרבא יתבייש מלעשות עבירה שאם לא סופו שיענש. דתן ואבירם נסחפו במחלוקת קורח והעזו פניהם כנגד משה ואהרן, מנהיגי הדור סופם שנענשו ואבדו באש המחלוקת ונבלעו עם קורח וכל עדתו.

מעשה שהיה

יראת שמים שהביאה לישועה

חורף ליל שלישי, השמש נטתה לערוב כשפשטה השמועה ברחבי אולם הישיבה כי ראש הישיבה מבקש מכולם להתכנס מיד אחרי תפילת ערבית. אחרי "עלינו לשבח", התיישבו כולם והם הושלך באולם, כולם הביטו מסוקרנים לעבר ראש הישיבה שהתיישב למולם במבט שיש בו שילוב של רצינות וחיוך, אך כולו אומר יראת שמים. "אתם בוודאי יודעים שאני עומד כבר 25 שנים בראש הישיבה שלנו ומאות בחורים קנו כאן את גדולתם בתורה, זיכנו את השקפתם ומכאן יצאו לשידוכין והוקמו בתים מפוארים בישראל, כיום אני יכול להצביע על כמה ראשי ישיבות שיצאו מכאן, כמה וכמה ראשי כוללים ולא פחות חשוב, מאות אברכים פוקדים את ספסלי הכוללים בכל רחבי הארץ והעולם, רבים וטובים אף הוציאו לאור ספרי הלכה משובחים, כשאני חוזר הביתה סמוך לחצות אני אומר לרעייתי: "זכיתי שהישיבה שלנו מוצלחת, התלמידים משקיעים עצמם בכבשונה של תורה..."

העלון לעילוי נשמת חי אברהם אלברטו ישראל בן שרה ז"ל שפוקדתו ב-ל' סיון ת.ש.צ.ב.ה

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שיעון קיץ * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעלי"ט 8:26 - 8:28

ניצאת שבת: 7:32

ניצאת שבת: 8:23

יציאת ש"ר"ת: 9:18

בס"ד

(עיני בשו"ע סי' קפ"ט, הלכה ברכה סי' קפ"ט, ויקראי סי' קפ"ט).

לכתחילה ראוי שלא ינגב את ידיו בבגדיו משום שקשה לשכחה (ויקראי ח"ג עמ' רנ בהערה).

ט. מים אחרונים אין ליטול על גבי הקרקע אלא לתוך כלי משום רוח רעה השורה עליהם (שו"ע סי' קפ"ט) ויש חשש סכנה לעובר עליהם (משנ"ב ס"ק ז) ובמקום שאין עוברים ושבבים, יכולים ליטול על גבי הקרקע (משנ"ב ס"ק ז).

מים אחרונים שנטל לתוך כלי אפשר אח"כ לשפוך אותם ע"ג הקרקע [אפילו במקום שעוברים ושבבים] (אמנם באו"ל למשנ"ב ד"ה "אלא כלי" נסתפק בזה אך הלכה ברכה לגר"ד יוסף סי' קפ"ט וילקוי' לנשל"ל יתחק יוסף סי' קפ"ט פסקו שנותר).

י. מותר ליטול מים אחרונים לכיור המטבח וכדו' [שהמים יורדים לביו] (הלכות עולם לנשל"ל עובדיה יוסף ח"ב עמ' נט, שו"ת אור לאון ח"ב לגר"ב אב"א שאול ח"ב פ"ג סי"א בהערה, פסקי תשובות סי' קפ"ט, הלכה ברכה סי' קפ"ט סי"ז, וילקוי' ח"ג עמ' רמז ס"ד). אבל יש להזהר לא יהיו שם כלי אכילה כצלחות, כלים וכוסות וכדו' שאם היו ונטל עליהם יש להזהר לשוטפם היטב אח"כ (עיני בפסקי תשובות ס"ק, ונש"ת יצי"א לנשל"ל עובדיה יוסף ח"ה סי' ז בסופו 3 שורות אחרונות).

יא. הנוטל ידיו למים אחרונים אל תוך כלי שנמצא על השולחן, מעיקר הדין מותר לברך ברכת המזון כשהלוי לפניו על השולחן, וממית חסידות טוב להחמיר להסיר את הכלי מלפניו בעת הברכה משום כבוד הברכה (הלכות עולם ח"ב עמ' נט, הלכה ברכה סי"ה, וילקוי' סי' קפ"ט עמ' רמז ס"ז). יש נוטלים מים אחרונים לתוך כלי האכילה שעל השולחן כגון כוס או צלחת וזה מותר על פי האמור בסעיף זה, אך רצוי שלא לעשות כן, ואם עשה יש להקפיד לרחוץ היטב את הכוס או הצלחת שנטל שם את המים אחרונים (ויקראי שסהלכה ברכה ס"ה, עיני בשו"ת יצי"א ס"ה).

אך זה מאוד מאוד לא מומלץ שמא בטעות יבוא מישו מיושבי השולחן לשתות מהכוס שנטלו לתוכה את המים אחרונים, כפי שקרה מקרה כזה במציאות וסיפר הרב ר. א. : "אחד מיושבי השולחן נטל מים אחרונים לכוס שתיה שעל השולחן [של חברו] ואח"כ חברו חזר ולא ידע מזה ושתה מכוס זו".

ויותר מכך זה שנטל מים אחרונים לתוך הכוס שלידו יכול בעצמו לשכוח ולבוא ולשתות מכוס זו.

יב. יש להזהר שלא ישהה בין נטילת ידיים למים אחרונים לבין ברכת המזון אפילו בשתיקה ואפילו זמן מועט (מעל 12 שניות) (ע"פ שו"ע סי' קע"ט סי"א ומשנ"ב ס"ק א, ושיעור הזמן נלמד משו"ע סי' קסו לעניין הפסקה בין נטילה לברכה המואל שהרמ"א ס"ק כח כזי הילוך 22 אמה ודוע שיעור הילוך מיל (2000 אמה) 18 דקות א"כ שיעור זמן הליכה של 22 אמה הוא $122 \times 18 \times 60 = 11.88$) והמקל לשהות מעט ביניהם (יותר מ- 12 שניות) מחמת שממתיני עד שייטלו המסובים ידיהם יש לו על מה לסמוך (ע"פ שו"ע סי' קפ"ט סי' סממתיני עד שייטלו המסובים ידיהם ח"ה מסממתיני יותר מ- 12 שניות, הלכה ברכה סי"ז).

הטעם: כתוב בגמרא ברכות (ז) תכף לנטילת ידיים ברכה, והירושלמי בברכות (פ"א ה"א) מבאר יותר שכל מי שתוכף [מסמך] נטילת ידיים לברכה אין השטן מקטרג באותה סעודה (פסקי תשובות סי' קפ"ט סי"י, וילקוי' עמ' רנז).
ג. אין לדבר בין נטילת ידיים למים אחרונים לברכת המזון כי צריך לסמוך את הברכה לנטילה ובדיעבד אם דיבר אפילו בדברי תורה יחזור ויטול שוב מים אחרונים כדי לסמוך מים אחרונים לברכת המזון (משנ"ב סי' קע"ט סי"א, כה"ח סי' קע"ט סי"א, הלכה ברכה סי' קפ"ט סי"ה, וילקוי' ח"ג עמ' רנז).

מעשה שהיה: ששמביא "כף החיים סופר" (סי' קע"ט סי"ג) שפעם בא אדם אחד אל הא"י הקדוש ואמר לו שזה שני ימים שיש לו כאב חזק בכתפו והוא לא יודע למה, הסתכל עליו הא"י ז"ל ואמר לו כי כאב זה בא מפני שהוא מפסיק בין מים אחרונים לברכת המזון בקריאת פרק משניות, ועבר על מה שאמרו חז"ל תכף לנטילה ברכה, דהיינו מים אחרונים ולכן "תכף" נהפך לכתף והרגיש בו כאב.

יד. אם אחר שנטל ידיו למים אחרונים שמע ברכה מחברו, בין ברכת הנהנין בין ברכת המצווה יענה אחרי "אמן", וכל שכן שיענה לדברים שבקדושה: קדיש וקדושה וברכו, ברכת הרעמים וכדו' (הלכה ברכה סי"ה) וטוב שייטול ידיו שוב למים אחרונים כדי להסמך לברכה [ברכת המזון] (ע"פ פסקי תשובות ס"ד).

טו. יש נוהגים לומר כמה פסוקים בין נטילת ידיים של מים אחרונים לברכת המזון ורשאים לעשות כן מפני שנחשב הדבר לצורך הברכה (פסקי תשובות ס"ה, הלכה ברכה סי"ה, וילקוי' עמ' רנז).

טז. אם שכח ליטול ידיו למים אחרונים קודם ברכת המזון ונזכר באמצע ברכת המזון:

* אם היו ידיו מלוכלכות משיירי מזון ייטול ידיו במקום שנזכר באין אומר דברים.

* אם היו ידיו נקיות ייטול לאחר ברכת המזון (ויקראי עמ' רמז, ק. וילקוי' סי' קפ"ט סי"ג, עיני שו"ת שכת הקהתי לגר"ש גרש"א סי' ז).

דרוש מפיץ בהתנדבות לחלוקת העלון מידי שבע בבתי הכנסת אזור ה' אשדוד

מנין מנחה בצהרים כל יום באשדוד בשעה 1:05 בבית מדרש אור ליעקב רח' נתן אלבו 17 אזור'ו

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 *לא לעיני בתפילה* דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

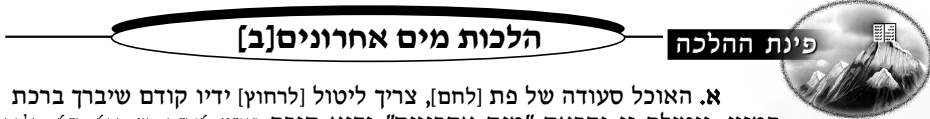
הבחורים החליפו ביניהם מבטים משתאים כאומרים: "מה, האם זה הזמן להשתבח בנטיעות ישיבתיות? שיחה כזו מתאימה לסוף זמן או לשבע ברכות של אחד הבוגרים..."

"אודה ולא אבוש, יראת שמים טהורה, אמיתית ומזוככת אינה הצד החזק של דורנו, ואינני חלילה מעביר ביקורת, בתוך עמי אני יושב, אך שאנו באים לעשות חשבון עם עצמנו, לעיתים אנו מעגלים פינות, עוצמים עיניים ונופלים בעבירות קטנות כגדולות שנובעות מסדקים עבים בחומת יראת השמים שלנו, וכל צדיק מכיר היטב את הנפש בהמתוו..."

ראש הישיבה נעץ מבטו בתלמיד צביקה ויינריך משיעור ב' וביקש שיבוא וישב לידו. צביקה, ביישן מטבעו, התרומם וצעד לאיטו לעבר ראש הישיבה כשעיניו תקועות ברצפה והתיישב לידו. "יראת שמים היא אוצרו של הקב"ה!", הטעים ראש הישיבה את המילים כמונה מעות. "כמה מחבריו לחדר יודעים כי הוא סובל כמה חודשים ממחלת עור, כל המשחות והתרופות שנתן לו הרופא העלו חרס, אימו הלכה עימו לרופא וביקשה לשלחו לפרופסור מומחה, ואכן הוא קיבל הפניה לפרופסור גדול, אלא שמשרדו נמצא בלב רחוב המלך גור'ג, מקום פרוץ, וצביקה סירב: "אני לא הולך לשם... לא אקלקל את העיניים", אימו התחננה אליו שילך כדי שלא יסבול כל כך, אך הוא בשלו: "מאז עומדי על דעתי שמרתי על עיני... נכון אני סובל וקשה לי להירדם בלילות, אבל לקלקל את העיניים זה נורא הרבה יותר..."

אימו הגיעה למשרדי: "הילד סובל, כבוד הרב יורה לו ללכת לפרופסור... הוא לא ישן מרוב גירודים" אמרה כשהיא מניחה לפני על השולחן את כל הניירת הרפואית. החברים מביטים עליו והוא מבקש שהאדמה תבלע אותו: "ריבונו של עולם, מה עושה לי ראש הישיבה?", הרהר בליבו, "אמא אני לא הולך לפרופ' הזה, זה לא מקום מתאים לבן ישיבה ואם יבוא אלי אשמח". "תלמידים יקרים, פרופסורים לא יורדים ממגדלי השן שלהם נפוחי הגאוה, שוחחתי עם הפרופ' אישית אך הוא בשלו: "מצטער, אני לא עושה ביקורי בית, שגיגת החולה אלי", חתך את השיחה. כל זה התרחש לפני 10 ימים בלבד, מיד אחרי השיחה עם הפרופסור, שוב צלצל הטלפון: "שלום כבוד הרב, מדבר אברהם בולדמן, חזרתי השבוע מצרפת ובעוד יומיים אני מתחתן, יהיה לי לכבוד אם ראש הישיבה יערוך לי את הקידושין", את בולדמן רובכם מכירים, הוא יליד צרפת ולמד כאן עד לפני שנה... הסכמתי כמוכן. הגעתי לאולם, לאחר 10 דקות נערכה החופה. לפני 4 ימים צלצל הטלפון בביתי, על הקו היה יהודי מבוגר עם מבטא צרפתי "כבוד הרב, אני צריך לדבר איתך דחוף, זה מאד דחוף, צריך להתייעץ... לבדוק דחוף". שאלתי: מי כבודו?, "הוא אני דודו של התלמיד שלך אברימי בולדמן, קוראים לי מקס מורלי ואני מפריז, מתי אפשר לפגוש את הרב?", שאל. "מחר ב-9:00 בערב" השבתי ואז שמעתי אותו אומר לאשתו שתדחה את הטקס לצרפת כי הרב יכול רק בערב. לתומי חשבתי שהיהודי במצוקה אך מדוע בחר להתייעץ עימי? תהיתי. הם הגיעו לישיבה ב-9:00 בערב בדיוק, זוג דתי כבן 70 ומתיישבים מולי, "כן, מה אני יכול לעזור לכבודו?" שאלתי והוא השיב: "הו, כבוד הרב אנחנו פה לעזור לרב". השתוממתי, "תראה כבוד הרב, אני צלמתי את החתונה וגם אותך בקידושין ואחר כך הסתכלתי בבית על הסרט ואי ואבוי, ראיתי שיש לרב ברקה הימנית בליטה חשודה... זה לא מצא חן בעיני", "מה לך ולבליטה שלי במצא? "שאלתי אותו. "מה הפירוש... אני לא סיפרתי לכבודו שאני פרופסור מומחה לרפואת עור בבית חולים מרכזי בפאריז ואני עושה המון מחקרים ומפתח תרופות מיוחדות שמופצות בכל העולם, ואתה כבוד הרב עשית לנו כבוד גדול בקידושין של אברהם ואני מיד בא לבדוק את הבלוטה הזו". ואכן הוא בדק את הבלוטה נגע, מדד, צילם, ולבסוף אמר: "שום דבר זה תקין, שתהיה בריא כבוד הרב עד 120 אבל אני לא הייתי שקט, תסלח לי כבוד הרב ותודה". כשהם עמדו לצאת נזכרתי בתלמידי צביקה ויינריך "רגע, פרופסור מקס, יש לי תלמיד עם בעית עור... אולי כבודו יוכל

לבדוק אותו", "בשמחה רבה, זה כבוד בשבילי לבדוק צדיק בן ישיבה". הנחתי לפניו את הניירת הרפואית, הוא דפדף ואמר: "בושה, ככה לא מאבחנים, זה לא מחלת עור זה סוג של חיידק בדם", הוא בדק את צביקה ואחרי 3 דקות אמר: "זה שום דבר, יש לי משחה שמרגיעה את הגרוד ואני רושם רצפט שקשור לוויירוס שבדם, תוך יום יומיים תהיה הקלה גדולה... שבוע הבא הוא יהיה בריא". נפרדתי מהפרופסור ורעייתו בחביבות והמון הכרת הטוב, עברו כמעט 48 שעות מאז האבחון והטיפול, הפצעים כמעט נעלמו, היה לי חשוב לספר זאת לכם כדי שתיקחו את המסר למסע חייכם, ותזכרו כי מי שמוסר את נפשו על יראת שמים ועל שמירת העיניים, הקב"ה מזיז אלפי ק"מ את הפרופסור הכי גדול ומעמיד אותו מול פתח חדרו של הירא. תודה לך צביקה על השיעור ביראת שמים, תודה!"

הלכות מים אחרונים[ב]

- א. האוכל סעודה של פת [לחם], צריך ליטול [לרחוץ] ידיו קודם שיברך ברכת המזון, ונטילה זו נקראת "מים אחרונים" והיא חובה (ש"ע אורח סי' קפ"א ס"א, הלכה ב. כדורה לגר"ד יוסף סי' קפ"א ס"א).
- ב. מים אחרונים נוטלים מכל מיני משקים ולא דווקא במים (ש"ע אורח סי' קפ"א ס"ט) חוץ מין מפני חשיבותו (משנ"ב ס"ק כ"א).
- והפוסקים החמירו שלכתחילה עדיף ליטול במים א"כ אין לו, ורק אז מותר בשאר משקים (משנ"ב ס"ק כ. ב"ח ש"ח-לך ג"ר סי' י"א, כ"ה"ח ס"ק כד, וילקו"י ח"ג עמ' רנ"ג, הלכה בדורה סי' י"ג, פסקי תשובות סי' צ"ג).
- הטעם: לאסור בשאר משקים משום ביזוי אוכלים (משנ"ב ס"ג, פסקי תשובות ס"ג).
- יש להתיר ליטול ממים שנשארו בכוס אחר ששתה ממנה (וילקו"י ס"ג, ש"ת מעשה אברהם לגר"א אשכנזי איזמיר סי' מ).
- ואם אין לו [מים או שאר משקים] ינקה ידיו במגבונים במקום ליטול מים אחרונים (הרה"ג גענון בן משה במאמר בקובץ בית הלל ח"ט ע"ד ג' גליון ג' תשס"ג עמ' מ"ז, הרה"ג אליהו מאיר כהן במאמר בקובץ זכרון יוסף עמ' י"א וקובץ הוצאו דבריו ב"ח תורה תשס"ג (47) עמ' תל"ט סי' ס"ז, עיין מו פנחס לגר"פ בן הר"ש פ"ג, ס"ט).
- ג. מים אחרונים לא חייב ליטול בכלי ולא "כח גברא" [היינו שפיכה ע"י כל אדם] אלא אפשר לרחוץ ידיו תחת ברוז מים (משנ"ב סי' קפ"א ס"ק כ"א, ש"ת אור לאון לגר"ב אב"א שאול ח"ב פ"ג סי' י"א, הלכה בדורה סי' קפ"א ס"ב, וילקו"י ח"ג עמ' רמ"ט ועוד).
- ד. בנטילת ידיים למים אחרונים צריך ליטול עד סוף הפרק השני של האצבעות (ש"ע סי' קפ"א ס"ד), ובאגודל מסיפק עד סוף פרק ראשון (משנ"ב ס"ק ג', וילקו"י עמ' רמ"ט).
- ועל פי הקבלה והאר"י ז"ל צריך ליטול עד סוף קשרי האצבעות [היינו את כל האצבעות של כף היד] ויש לנהוג כך לכתחילה (ובא"ח למשנ"ב ד"ה עד "ע"ד פ"ק שני", כ"ה"ח ס"ק י"ז, ש"ת אור לאון ח"ב פ"ג סי' י"א, ב"ח"ה פ"י ש"ח-לך ג"ר סי' י"ב, וילקו"י בדרכות ח"ג עמ' רמ"ט, הלכה בדורה סי' קפ"א ס"א, פסקי תשובות סי' קפ"א ס"ט).

- ה. אם היו ידיו מלוכלכות מן האכילה ירחץ את כל ידיו ואז ייטול שוב במעט מים למים אחרונים [כאמור בהלכה קודמת] (הלכות עולם לכ"ל עובדיה יוסף ח"ד עמ' מ"ז, הלכה בדורה סי' קפ"א ס"ג, פסקי תשובות סי' ט).
- ו. אם נטל רק את קצות האצבעות באופן שאפילו עד פרק ראשון לא הגיעו המים, או שרק נגעו המים בקצה האצבעות לא נחשב כלל שנטל ידיו למים אחרונים (משנ"ב ס"ק ג', הלכה בדורה סי' י"א).
- וכן אם נטל יד אחת ומעביר לחלוחית המים מיד אחת לשנייה לא יצא חובת מים אחרונים (פ"ק תשובות לגר"מ רבינוביץ סי' קפ"א ס"ט).
- ז. צריך שיכופף ראשי אצבעותיו כלפי מטה בשעת הנטילה כדי שתדך הזוהמה (ש"ע סי' ה).
- ח. מעיקר הדין אין צריך לנגב ידיו אחר שנטלם למים אחרונים, מכל מקום טוב להחמיר לנגב ידיו